

شمال دوردست

- نویسنده: مارسل تورو
- مترجم: فاطمه نوروزی
- انتشارات: رایبد
- تعداد صفحات: ۲۹۰ صفحه
- قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

میک پیس در اوج نامیدی و زندگی
تصمیم به پایان دادن به زندگی اش
می‌گیرد با بایدن نور امید هواییابی
در آسمان پشیمان می‌شود و درواقع
به زندگی بازی می‌گردد و اتفاقا هدفش
را یافتن منبع انرژی خود قرار می‌دهد
اما بعد جلوتر می‌فهمد خود را هواییابی
چطور پیغام‌آور کر و شره بوده است.
اما مانند هر قهقهه انسانی دیگری این یکی
بافتن در سایه‌های مطلق ادامه نمی‌یابد. در
واقع تورو مراقب است یادآوری کند که
اگر تمام بایدن دنیا، نه زیر سر جانه و
نه اهریمن باشد بلکه خود بشر است، پس
امیدهای واقعی و تغییرات اساسی هم
باز زیر سر جانه بشر است. میک پیس
مانند هر شخصیت خودخوانده دیگر
در طول داستان یاد می‌گیرد نباید جز به
خود و توانایی‌هایش اعتماد کند و با همین
خود تمرکز کند که می‌تواند من نشان می‌باشد
و باید آگاهانه هر اجتماع انسانی می‌تواند
خوبش بپوشی باشد اما ادامه یافتنش
لازم‌باز به هر کسی تا تقسیم غلبت
و در واقع در هر جامعه‌ای ادامه‌دار است
شخصیت ضروری آشنا می‌شویم که شاید
توسعه‌یابی در ابتدا خودخواهانه و حتی
انگسازگانه و بهره‌دارانه به نظر برسد اما
در فعلی از زمان که با خود فرصت می‌یابد
در مورد گذشته‌اش صحبت کند درمی‌یابیم
که برای چنین جمعی انسان‌ها شاید را وجود
چیز همین زمان که او رفته است را وجود
نداشته باشد و واقع‌گرایانه‌ترین بخش
رمان علوگرایی‌های جاست؛ جایی که
بدون علوگرایی‌های ما به نشان می‌دهد
طور خبیب خسن نمی‌نشود شنا کرد و
ساختن عوارض جانبی نمی‌نشود جامعه‌ای
یادون که بقیه بتوانند در آن زندگی کنند
و زنده بمانند.

من از خواندن این رمان لذت بردم و
 پشیم خواندمان باشد گاهی به توره برای
 نوشتنش حسود کرده‌ام. مردم، در فضایی
 درخشان در آن استفاده شده و فضا سازی
 آخر، از زمانی اما باور پذیرش خود را
 نمی‌کند. قضاوت تورو در مورد روابط
 انسانی و باز تولید تأثیر آنها در زمان و با
 مکان‌های مختلف به ما یادآوری می‌کند
 که هیچ نیروی ناپذیر و دودستی مانند
 آن هواپیما، قرار نیست پیام‌رسان و زیایی و
 خوشی برای ما باشد؛ این لجرم خلبان
 آن هواپیما هم یک انسان است!

دقیقا مانند یک کابوس سهمگین
من تصور به طرح غریب‌الوقایع
است. نه فقط آدم‌ها بلکه روابط
و جو جامعه‌ی که برای خود ساختند و
مناسبات‌شان همگی به طور ترسناکی
شواش می‌دهند. در واقع داستان که خیلی
زود آغاز شد و زود به آتش ختم شد
بر اساس یک نیاز باستانی بشری است؛
بفراسازی یک مکانی نام‌نام
خفیه‌ها می‌پس (یا کور کنیید نه آن
شخصیت اصلی رمان به همین زیبایی
است) با راه پایش از روسیه از آمریکا
به جایی دور افتاده در روسیه نقل مکان
کرده‌اند تا آنجا شهری جدید، دور از
مناسبات انسانی و مدرن زمان خود سازند
و همین خط نشان می‌دهد قصه‌ها
چقدر در طول یک بشری کور و کرمین
تکراری و در عین حال آشنا هستند. آدم‌ها
احساس می‌کنند با تغییر مکان می‌توان
از رانده‌شدن رهاش کرد و طریقی نو
در انداختن و تورو به زیبایی به همه
نشان می‌دهد بشکری در همین است؛
که عادت زشت پیش می‌آید و پرسوی
ناگزیر به انسان نقل مکان می‌کنند و
رمان از جایی آغاز می‌شود که میک پیس
خودش از دست داده و به شهران
با خون دل پدرش پادشاه ویران شده
و هیچ نمادی از تمدن تا کیلومتریها دورتر
قابل رویت نیست. در هر قوه تورو به زیبایی
از همان ابتدای رمان راه‌رفته‌ها
انسانی یا غیرانسانی را از میک پیس جدا
می‌کند تا او را بی حجاب و بی واسطه در
جغرافیای وحشی و بدویش به نام
پیشینیسم. او شنیده است؛ به این همان
تصور جذاب انسانی دستان‌های وستر
است که حالا در دل لاس‌کرو می‌دهد.
همان میزان بدون اضافات و به همان
میزان خشن و بدوی.

نقطه عطف اول رمان آشنایی با بازی دیگر به نام پینگ است. زنی چینی که حرف او را نمی فهمد و این به طور مصادفای هیچ وقت نمی تواند به درستی با هم ارتباط برقرار کنند. پینگ حامله است و در دنیای وحشی آن بیرون به راحتی امکان دارد یک ساعت بعد از یک نبرد، میک پیس به عنوان پلیس تین بفرود شهر یک نفره به او و بچه اش پناه می دهد و شما شاید فکر کنید قصه قرار است اینطور ادامه پیدا کند اما نه.

مارسل تورو در
رمان «شمال
دور دست»
سعی نمی کند
شعبده بازی
کند یا ما را با
عجیب ترین
تخیلات و
فانتزی ها
سرگرم کند؛
برعکس
آینده ای که او
برای ما ترسیم
می کند بیش
از آنکه فراری
به سوی جلو
در زمان باشد
نوعی عقب گرد
در آن است

کابوس صادقہ

نقدی بررمان شمال دوردست نوشته مارسل تورو

بسیار دورتر از ششکی و گمراهی زندگی من
توافق می افتاد. اما نکته دقیق همین جا
بود: تصور کنم که من نشان دادم جغرافیای
بسیار مهم نیست. ساختار محلی برای
اصلاً دنیایی مبتنی بر روابط انسانی
و اخلاقی است که اگر کسی به آن
فرصت بدهی خیلی زود برایت آشنا خواهد
بود. و بعد از آن دیگر همه چیز مانند
زندگی بعد از خود میگذرد. همه چیز
تأخیر همین زندگی که درحال تجربه اش
هستیم و همین ملأ پتیرن کابوس ها،
من را راضی می نداشت.
نیاز ضروری در این کتاب از همین جا آغاز
می شود: در سرت داستان گمانه زنی و
آخرازمایی است که به قول معروف کسی

نمی‌کنند شعبه‌دبازی را می‌مارا به
عصیت‌ترین تخیلات و فانتزی‌ها سرگرم
کنند؛ که البته آن همه هنر بسیار ظریف و
جدایی است. برعکس ایده‌آه که برای
ما ترسیم می‌کند پیش از آنکه آفرای به
سوی قول درام را نباشد، یعنی غرق‌کردن
است. همه چیز به بدوی‌ترین حالت
بازگشته و انسانیت هم همراه آن نازک
به ابتدای دوره بازگشته است. مردم از آنکه
روی عادات و صفات انسانی، خطاهای از
نمدها و کنش‌های سبب شده شود و به یکی
ظاهر خوشه‌مند تبدیل شود. بدو در
نور و قیفا از چنین جایی آغاز می‌شود.
و اصرار می‌کند نازد خیلی درزتر برود.
همیشه حور و حور حقیقی می‌ماند.

روان‌شناسی در آزمایشگاه ادبیات

رمان والدن دوم نوشته بی اف. اسکینر توصیف آرمان شهری است

که رفتار انسان را به چالش می کشد

روان‌شناس برجسته رفتارگرار، بی. اف. اسکینر، سال ۱۹۶۸ زمانی با عنوان «والد دوم» منتشر کرد که در زمان خود نه تنها ناآوارانه بلکه بحث‌برانگیز بود. این کتاب، در سطحی فراز از ادبیات علمی-تخیلی صرف، نظریه‌های علمی اسکینر را به زندگی روزمره و اجتماعی تعمیم می‌دهد و نشان می‌دهد چگونه می‌توان با تغییر محیط، رفتار انسان را به سوی جامعه‌ای مطلوب هدایت کرد. این رمان به‌ویژه در زمینه روان‌شناسی رفتاری، فلسفه اجتماعی و طراحی جامعه، افکار برای بحث‌های عمیق فراهم آورد و به یکی از آثار ماندگار قرن بیستم تبدیل شد. اشتیاق راپید این کتاب را با ترجمه علیرضا شفیعی نسب منتشر کرده است. مترجم علاوه بر دقت زبانی، توانسته است روحیه تحلیلی و فلسفی کتاب را نیز حفظ کند و لایه‌های خواننده‌ناب را برای خوانندگان فارسی‌زبان غنی کند.

روانشناسی، در خدمت جامعه

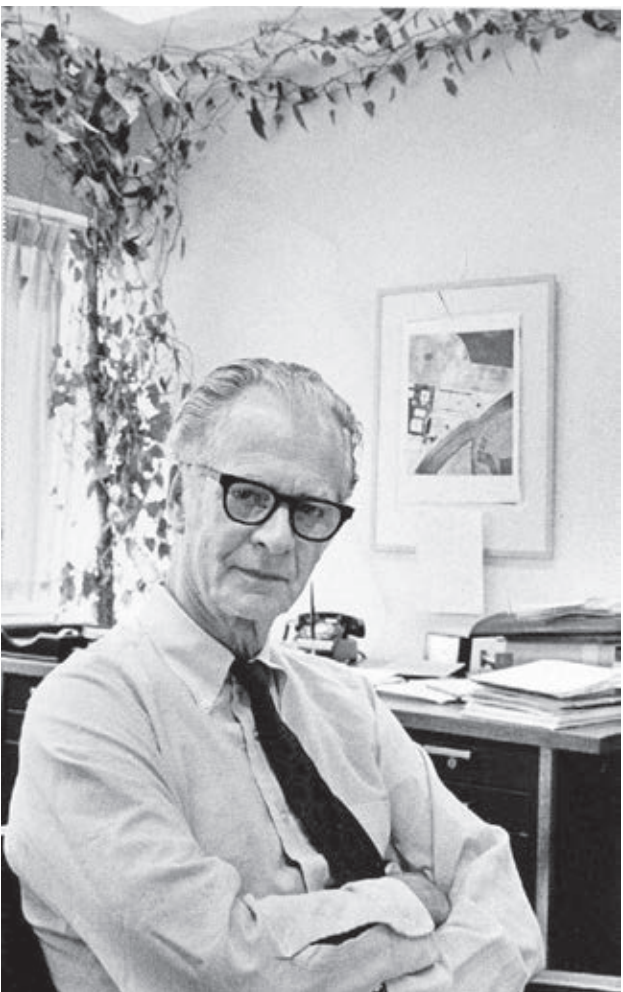
دکتر پوریس فریدیک اسپنکر (۱۹۹-۱۹۹۰) مشهور است به بی اف، اسپنکر (۱۹۹۴). شهرت دارد، یکی از تأثیرگذارترین و معروف‌ترین روان‌شناسان قرن بیستم بود و تلاش می‌کرد تا حوزه رفتارگرایی توجه جامعه را به خود جلب کند. او معتقد است که از برجسته‌ترین مروجان انگاره شرطی شده «فعال» بود، اعتقاد داشت رفتار انسان بر اساس پیامدهای آن شکل می‌گیرد یعنی براساس تقویت (تشویق) یا تنبیه که بر آن عمل می‌شود. اسپنکر گفته می‌شد، معتقد بود رفتار انسان شدت تحت تأثیر محیط و متغیرهای بیرونی است و با اصلاح این متغیرها می‌توان تغییرات رفتاری ایجاد کرد. او این نظریه را توسعه داد و آن را به عنوان یک روش درمانی برای اختلالات رفتاری و اضطرابی استفاده کرد. او همچنین در زمینه آموزش کودکان مبتلا به عقب ماندگی ذهنی و یادگیری اجتماعی نیز تحقیقات انجام داد.

پرسش‌های فلسفی و اجتماعی

اسکینز تالیفات زیادی دارد، اما از میان آنها «والدن اوست» از جلیگه-ویژها و برخوردار اسم، از جلیگه-ویژها که از نوشته‌های دانشگاهی است. مقالات تجربی او فاصله می‌گیرد و وارد حوزه ادبیات گمانه‌نازه هر چند بر پایه شواهد علمی می‌شود. در این طبع‌آمیزی، اسکینز در ادبیات «آرمان‌شهری» خوانده می‌تواند. آرای نظری او (والدن) توصیفی برپاونه است. کتاب «والدن» خواننده را به پرسش‌های مهمی درباره آزادی و مفردی زندگی دعوت می‌کند. اسکینز نشان می‌دهد آزاد آزاد انسان در زمانه جبر اجتماعی، شادمانی

مقایسه با تأثیر محیط محدود است.
 با طراحی دقیق محیط می توان
 جامعه ای متعالی، دین و کارآمد
 ساخت. این دیدگاه برخلاف باورهای
 سنتی است که رفتار انسان را صرفاً
 ناشی از انتخاب ذاتی و عوامل غیرارادی
 همچون روح می دانند. همین نکته،
 «والد دوم» را در زمان انتشار به
 اولین بحث برانگیز تبدیل کرد. به باعث
 شد مخاطبان و منتقدان با جدیت
 درباره ماهی پزیری چنین سیستمی و جامعه ای
 پدیده های اخلاقی آن گفتگو کنند.
 علاوه بر ارزش فلسفی، «والد دوم»
 نقش یک راهنمای عمل برای کل
 مسائل اجتماع، زمینه را برای آنها

می‌کند. اسکیذر در قالب گفت‌وگوی شخصی‌به‌شخصی به موضوعات متنوعی می‌پردازد؛ از تربیت کودکان و تقسیم‌بندی کار گرفته تا حقوق زنان، عدالت اجتماعی، آزادی، موروکراسی و اخلاق و با نشان دادن تجربه‌های مختلف، عملی جامعه فرضی خود، خواننده را به بررسی واقعیات اجتماعی و سنجش کارآمدی سیاست‌ها و هنجارها می‌خواند.

«والدندوم»
روایتگر
جامعه‌ای
آزمایشی است
که در آن رفتار
انسان‌ها از
طریق تغییرات
محیطی
و اجتماعی
نظام‌مند شکل
می‌گیرد. جامعه
«والدندوم» (۱)
نظریه اجتماعی-
اقتصادی
به‌گونه‌ای
طراحی شده
که نه بر پایه
قدردانی، نه بر
پایه اقتدار
و نه حتی
دموکراسی
کلاسیک
اداره شود.
تصریم‌گیری‌ها
در این جامعه
به‌صورت جمعی
و با توجه به
شواهد تجربی
انجام می‌گیرد.

را به تنه ای. فریزر، بنیان گذار جامعه بورژوازی و همکارش، پروفیسور کاسل، که فلسفه و اخلاق درستی می یابند، همراهِ این جوانان و دوستانشان، به جامعه می روند تا چند روز زندگی این جامعه را تجربه کنند. بخش عمده رمان، به گفت وگوهای فکری میان فریزر، بورژس و کاسل اختصاص یافته دارد. فریزر، شخصیت پر حرف و مغرور، فلسفه سازماندهی جامعه و عدالت اجتماعی، اصلاح رفتار و اصول زندگی را توضیح می دهد. کاسل به شک و تردید می پردازد و گاهی نقدهایی چنان نسبت به ایده های فریزر مطرح می کند، در حالی که بورژس بیشتر با نگاه کنجکاری و درونچی به جامعه نگاه می کند.

جامعه آرمان شهری والدن دوم

«والدین دوم» جامعه‌ای است که در حوزه‌های مختلف، از جمله اقتصاد، سیاست، فرهنگ و آموزش، فعالیت‌های خود را متمرکز کرده است. این گروه از افراد، به دنبال ایجاد تغییرات مثبت در جامعه و بهبود شرایط زندگی شهروندان است. در این جامعه، اعضا با یکدیگر همکاری می‌کنند و با استفاده از تخصص‌های خود، به حل مشکلات و پیشبرد اهداف مشترک می‌پردازند. «والدین دوم» به عنوان یک نیروی محرکه در جامعه شناخته می‌شود و با تلاش‌های خود، به ساختن آینده‌ای روشن‌تر و پویاتر برای کشور کمک می‌کند.

الهام از ثورو

عنوان کتاب «والد دوم»، «اراج مستقیم به کتاب «والد» اثر هنری دیوید نوراد دارد. این کتاب، که مشهورترین اثر تئوری به شمار می‌رود، روایت دوران نوجوانی سوسننده در اطراف دریاچه وادین ماساچوست است. او ۲۶ ساله زمانی خود می‌کشد طی این مدت با حاصل دسترنج خود زندگی کرده و توضیح می‌دهد چرا زندگی ابتدایی در طبیعت را برگزیده و این امید را داشته که خوداندیشی در این دوران به او برای درد جامعه کمک کند. در حالی که تئوری زندگی ساده و خودگفرا را در مقیاس فردی تجربه می‌کند، اسکینز این مفهوم را در سطح جامعه تعمیم می‌دهد. «والد دوم» به نوعی «والد برای اوست» است، یعنی دستیابی به رشد شخصی و خودتحقق یابی در دل جامعه پویا و همیار، نه در تنهایی. این الیگارشی نشان می‌دهد اسکینز به دنبال ترکیب زندگی معنادار فردی با مشارکت جمعی بوده و معتقد است آزاد فرد در مقایسه با تأثیر شرایط محیطی، نقش محدودتری دارد.

